

UNIWERSYTET GDAŃSKI
WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

Maciej Ossowski 275114

Kierunek studiów: **Modelowanie matematyczne i analiza danych**
Przedmiot: **Numeryczne modelowanie układów dynamicznych**

Projekt zaliczeniowy

Gdańsk 2023

Spis treści

Wprowadzenie	2
1 Zadanie 1	3
2 Zadanie 2	6
3 Zadanie 3	10
4 Zadanie 4	14

Wprowadzenie

Praca powstała na podstawie wiedzy, którą nabyłem podczas zajęć laboratoryjnych. Samodzielnie opracowałem wszystkie cztery zadania.

Rozdział 1

Zadanie 1

Treść zadania: Poniższa macierz jest macierzą Lesliego dla pewnej populacji insektów podzielonej na cztery przedziały wiekowe.

$$\begin{pmatrix} 0 & 3 & 3 & 3 \\ 0.2 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0.29 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0.1 & 0 \end{pmatrix}$$

Znajdź rozkład populacji po 10 latach oraz opisz jej zachowanie po długim okresie czasu (stwierdzając, czy będzie się ona rozwijać, kurczyć, czy stabilizować), jeśli rozkład początkowy to (1000, 2000, 1500, 500).

Rozwiązanie:

```
[1]: import numpy as np
import numpy.linalg as LA

L = np.array([[0, 3, 3, 3], [0.2, 0, 0, 0], [0, 0.29, 0, 0], [0, 0, 0.
↪1, 0]])
X0 = np.array([[1000], [2000], [1500], [500]])
# Potęgowanie macierzy
X10 = np.dot(LA.matrix_power(L, 10), X0)
X10 = np.floor(X10)
print('Liczebność klas po 10 latach')
print(X10)
print('Klasa 1: ', int(X10[0]))
print('Klasa 2: ', int(X10[1]))
print('Klasa 3: ', int(X10[2]))
print('Klasa 4: ', int(X10[3]))
```

Liczebność klas po 10 latach
[[2637.]

```
[ 615.]
[ 182.]
[  22.]]
Klasa 1: 2637
Klasa 2: 615
Klasa 3: 182
Klasa 4: 22
```

```
[2]: # eigenvalues - wartości własne: dl
# eigenvectors - wektory własne: VL
dl, VL = LA.eig(L)
# x - wektor własny odpowiadający wartości własnej dominującej
x = VL[:,np.argmax(dl)]
print('Wektor własny')
print(x)
```

Wektor własny


```
[0.97392431+0.j 0.21586814+0.j 0.0693777 +0.j 0.00768871+0.j]
```

```
[3]: # Tworzymy sumę wartości wektora własnego w celu normalizacji tego
      ↪ wektora
suma = x[0] + x[1] + x[2] + x[3]
# Normalizacja wektora własnego
X_norm = x/suma
# Wyznaczamy wartość własną dominującą jako maximum z wartości własnych
l1 = np.max(dl)
print('Wektor własny znormalizowany')
print(X_norm)
print("Wartość własna dominująca")
print(l1)
print('Populacja będzie się zmieniała co roku o czynnik{} względem roku,
      ↪ poprzedniego.'.format(l1))
# Korzystając z faktu, że po 'długim' czasie rozkład jest
      ↪ proporcjonalny
# do wektora własnego dla wartości własnej dominującej, zaś grupy
      ↪ wiekowe
# zmniejszać się będą o czynnik l1. Ze znormalizowanego wektora
# otrzymujemy docelowe proporcje klas wiekowych.
# Wniosek:
# Ponieważ wartość własna dominująca jest mniejsza od 1, oznacza to, że
      ↪ populacja
# spada (do 0). Innymi słowy populacja będzie się kurczyła.
```

Wektor własny znormalizowany

```
[0.76877097+0.j 0.17039636+0.j 0.05476356+0.j 0.00606911+0.j]
```

Wartość własna dominująca
(0.9023325966248411+0j)

Populacja będzie się zmieniała co roku o czynnik(0.9023325966248411+0j)
względem roku poprzedniego.

Rozdział 2

Zadanie 2

Treść zadania: Dana jest następująca funkcja:

$$f(x) = 3.5x - 3.5x^2$$

Znajdź jej punkty stałe oraz punkty okresowe o okresie 2. Wykonaj to algebraicznie oraz zilustruj na wykresach. Zweryfikuj stabilność punktów stałych.

Rozwiązanie:

```
[4]: import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from sympy import Symbol, solve, lambdify
# Algebraiczne wyznaczenie punktów stałych i okresowych
mu = 3.5

# funkcja logistyczna
def logistic(mu, x):
    return mu*x*(1-x)

# złożenie funkcji logistycznej
def logistic2(mu, x):
    return logistic(mu, logistic(mu,x))
```

```
[5]: # punkty stałe
d = Symbol('d', real=True)
pkt_stale = solve(logistic(mu,d)-d, d)
print('Punkty stałe:', pkt_stale)
```

Punkty stałe: [0.0, 0.714285714285714]

```
[6]: # punkty okresowe o okresie 2 - wykorzystujemy funkcję jednokrotnie
      ↪ złożoną
```

```
pkt_okresowe = solve(logistic2(mu,d)-d, d)
print('\nPunkty okresowe:', pkt_okresowe)
```

Punkty okresowe: [0.0, 0.428571428571429, 0.714285714285714, 0.857142857142857]

```
[8]: # Ilustracja
def logistic_cobweb(mu, x0, N):
    t = np.linspace(0, 1, 200)

    # wykres funkcji logistycznej:
    ax.plot(t, logistic(mu, t), 'k', lw=2)
    x = x0

    # wykres orbity układu:
    for i in range(N):
        y=logistic(mu, x)
        ax.plot([x,x],[x,y], 'k', lw=0.9)
        ax.plot([x,y],[y,y], 'k', lw=0.9)
        ax.plot([x], [y], 'ok', ms=8, alpha=(i+1)/N)
        x = y
    plt.title(f'$\mu$={mu}, $x_0$={x0}')

fig, ax = plt.subplots(figsize=(7,5))

logistic_cobweb(mu, .15, 10)

# wykres y=x:
x = np.linspace(0, 1, 200)
ax.plot(x, x, c='red')

ax.set_xlabel('x', fontsize = 8)
ax.set_ylabel('Logistic(x)', fontsize = 8)
ax.tick_params(labelsize = 8)

# zaznaczenie punktów stałych i okresowych
for i in range(1,4):
    ax.axvline(pkt_okresowe[i], linestyle='--', alpha=.75, linewidth=1,
    c='green')
for i in range(1,2):
    ax.axvline(pkt_stale[i], linestyle=':', alpha=.25, linewidth=5,
    c='purple')
```


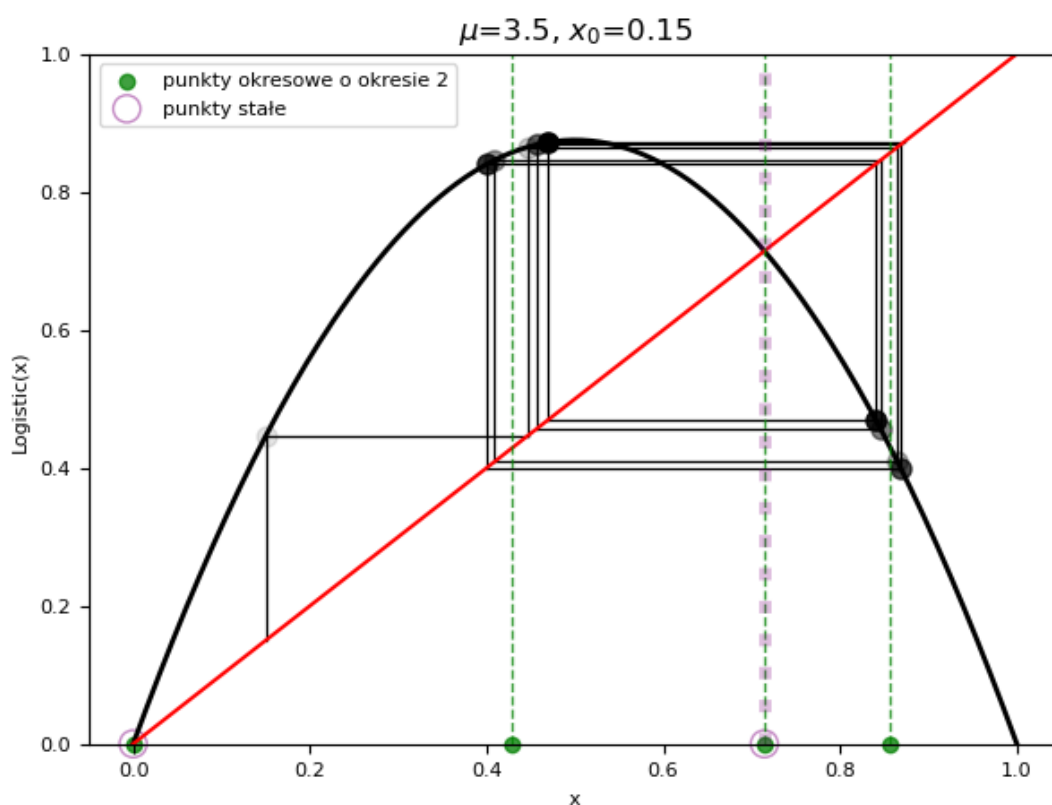
```

ax.set_ylim([0,1])
okr = plt.scatter(pkt_okresowe, [0,0,0,0], c='green', clip_on=False,
    ↪alpha=.75)
st = plt.scatter(pkt_stale, [0,0], clip_on=False, facecolors='none',
    ↪edgecolors='purple', s=120, alpha=.45)

plt.legend([okr, st], ['punkty okresowe o okresie 2', 'punkty stałe'],
    ↪fontsize=8)

```

[8]: <matplotlib.legend.Legend at 0x248a073df10>


```

[10]: # Weryfikacja stabilności punktów stałych
      # Z kryterium różniczkowania:
      # Sprawdzenie, czy pochodna funkcji w punkcie stałym jest mniejsza niż
      ↪1 co do modułu
      x = Symbol('x')
      f = mu*x*(1-x)

```

```
f_prime=f.diff(x)
print('Pochodna: ', f_prime)
```

Pochodna: 3.5 - 7.0*x

```
[11]: type(f_prime)
```

```
[11]: sympy.core.add.Add
```

```
[13]: f_prime=lamdbify(x, f_prime)
      type(f_prime)
```

```
[13]: function
```

```
[14]: # Wartości funkcji w punktach
      print('Punkt', pkt_stale[0], ': ', f_prime(pkt_stale[0]))
      print('Punkt', pkt_stale[1], ': ', f_prime(pkt_stale[1]))
```

Punkt 0.0 : 3.500000000000000

Punkt 0.714285714285714 : -1.500000000000000

Rozdział 3

Zadanie 3

Treść zadania: Wygeneruj diagram bifurkacji dla funkcji:

$$G(x, \alpha) = e^{-\alpha x^2} - 0.5$$

Na jego podstawie oszacuj wartości dwóch najmniejszych bifurkacji b_1, b_2 . Dobierając pewien parametr α taki, że $b_1 < \alpha < b_2$, wyświetl iteracje $G^0, \dots, G^{20}$ orbity układu, której wyrazem początkowym G^0 jest $x_0 = 0$ oraz zinterpretuj długofalowe zachowanie takiej orbity.

Rozwiązanie:

```
[15]: import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from math import e
# Diagram bifurkacji
def gauss(alpha, beta, x):
    return e**(-alpha*x**2) + beta

beta = -.5

# diagram będzie rysowany dla wartości alfa z przedziału [0,10]
alpha_values = np.linspace(0,10,2000)
y = []

for alpha in alpha_values:
    x = 0.1

    # "rozgrzanie" układu
    for i in range(500):
        x = gauss(alpha, beta, x)

    # rysowane wartości:
```

```

for i in range(50):
    x = gauss(alpha, beta, x)
    y.append([alpha, x])

y = np.array(y)
fig, ax = plt.subplots(figsize=(8,4))
plt.plot(y[:,0], y[:,1], 'k.', markersize=0.03)

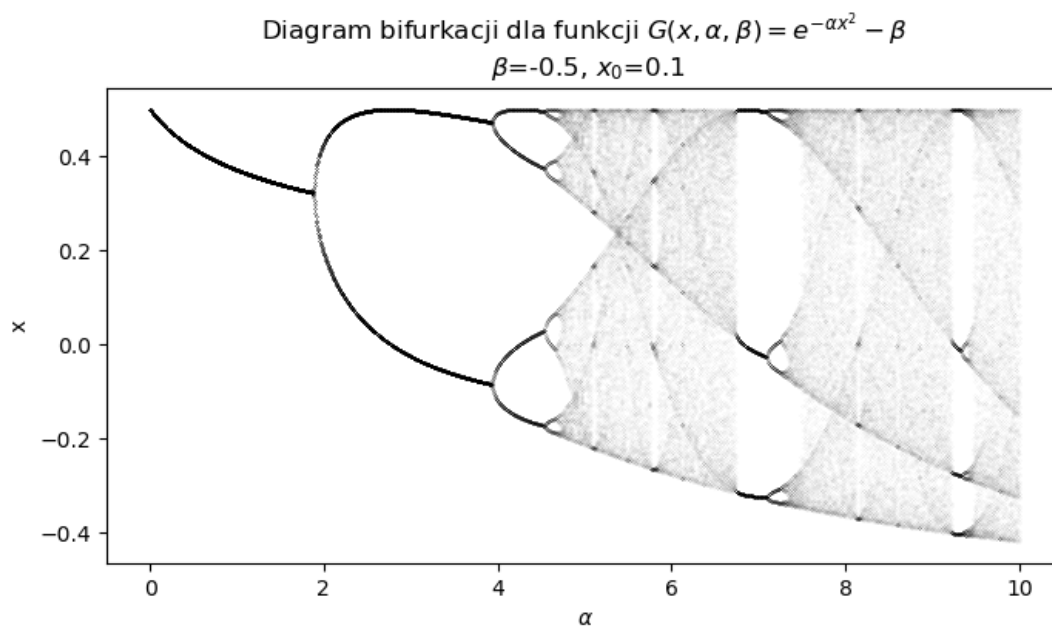
plt.xlabel('$\alpha$', fontsize=10)
plt.ylabel('x', fontsize=10)
plt.title('Diagram bifurkacji dla funkcji
↳ $G(x, \alpha, \beta) = e^{-\alpha x^2} - \beta$ \n $\beta = -0.5$,
↳ $x_0 = 0.1$')

```

```

[15]: Text(0.5, 1.0, 'Diagram bifurkacji dla funkcji
↳ $G(x, \alpha, \beta) = e^{-\alpha x^2} - \beta$ \n $\beta = -0.5$, $x_0 = 0.1$')

```



```

[16]: # Pierwsza bifurkacja zdaje się być w przybliżeniu b1 = 1.95, druga: b2
↳ = 3.95
# Przyjmę następującą wartość alfa:
alpha = 2.08

```

```
[18]: # Iteracje orbity układu, interpretacja długofalowego zachowania orbity
# funkcja rysująca ślad orbity układu
def cobweb(alpha, beta, x0, n, ax = None):
    t = np.linspace(-1, 1, 500)
    ax.plot(t, gauss(alpha, beta, t), 'k', lw=2)
    ax.plot([-1,1], [-1, 1], 'r', lw=2) # funkcja y=x
    x = x0

    for i in range(n):
        y = gauss(alpha, beta, x)
        ax.plot([x,x], [x,y], 'k', lw=1)
        ax.plot([x,y], [y,y], 'k', lw=1)
        ax.plot([x], [y], 'ok', ms=10, alpha=(i+1)/n)
        x = y

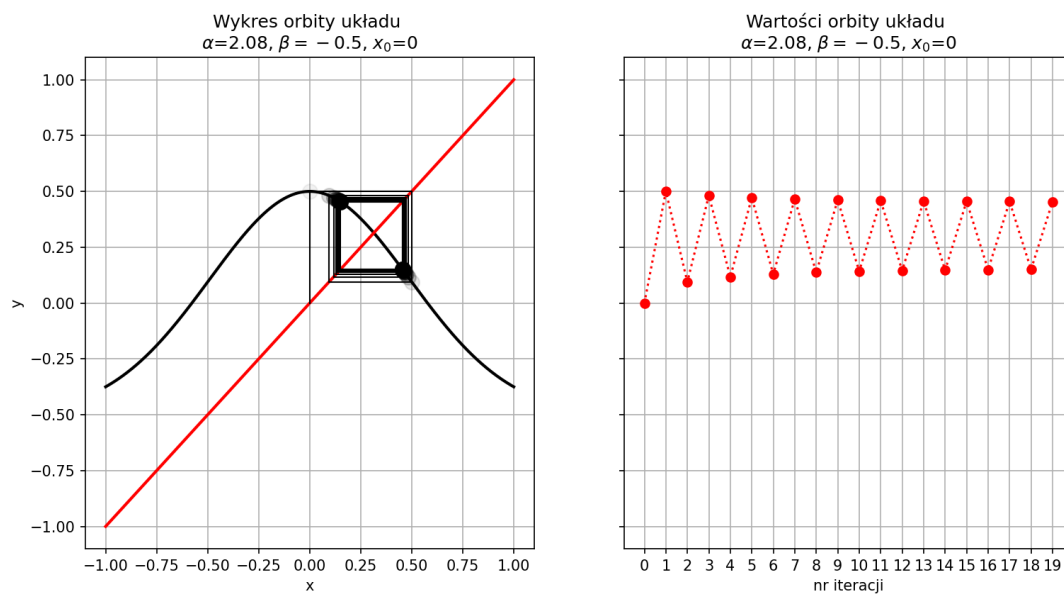
    ax.set_xlabel('x')
    ax.set_ylabel('y')
    ax.set_title(f'Wykres orbity układu \n$\\alpha$={alpha}, \n$\\beta$={beta}$, $x_0$={x0}')
    ax.grid()

# funkcja rysująca przyjmowane wartości orbity układu względem czasu
def gauss_iterations(alpha, beta, x0, n, ax=None):
    x = x0
    x_list = [x0]

    for i in range(n-1):
        x = gauss(alpha, beta, x)
        x_list.append(x)

    plt.plot(x_list, 'o:r')
    ax.set_xlabel('nr iteracji')
    ax.set_title(f'Wartości orbity układu \n$\\alpha$={alpha}, \n$\\beta$={beta}$, $x_0$={x0}')
    ax.set_xticks(np.arange(20))
    ax.grid()

# punkt startowy x0=0, liczba iteracji n=20
fig, (ax1, ax2) = plt.subplots(1, 2, figsize=(12,6), sharey=True, dpi=150)
cobweb(alpha, beta, 0, 20, ax = ax1)
gauss_iterations(alpha, beta, 0, 20, ax=ax2)
```


[19]: *# Interpretacja:*
 # Układ taki będzie miał dwa stabilne punkty okresowe o okresie 2 (dla
→zadanego alfa są to ok. 0.14 oraz ok. 0.43).

Rozdział 4

Zadanie 4

Treść zadania: Przeprowadź grę w chaos, generując trójkąt Sierpińskiego. Zamiast środków odcinków użyj jawnych wzorów na kontrakcje oraz prawdopodobieństwa z rozkładu klasycznego. Używając stałych Lipschitza zastosowanych kontrakcji, podaj wartość wymiaru fraktalnego uzyskanego zbioru.

Rozwiązanie:

```
[20]: import matplotlib.pyplot as plt
import numpy as np
import matplotlib.cm as cm
from math import sqrt
from math import log

# Definiujemy kontrakcje potrzebne do utworzenia trójkąta Sierpińskiego
def f1(x, y):
    return (x/2, y/2)

def f2(x, y):
    return ((x+1)/2, y/2)

def f3(x, y):
    return (x/2 + 1/4, y/2 + sqrt(3)/4)

[21]: # Zmienna IFS to iterowany system funkcyjny trójkąta Sierpińskiego
IFS = [f1, f2, f3]
num = 300000
# Stała Lipschitza dla naszego IFS-u to 1/2

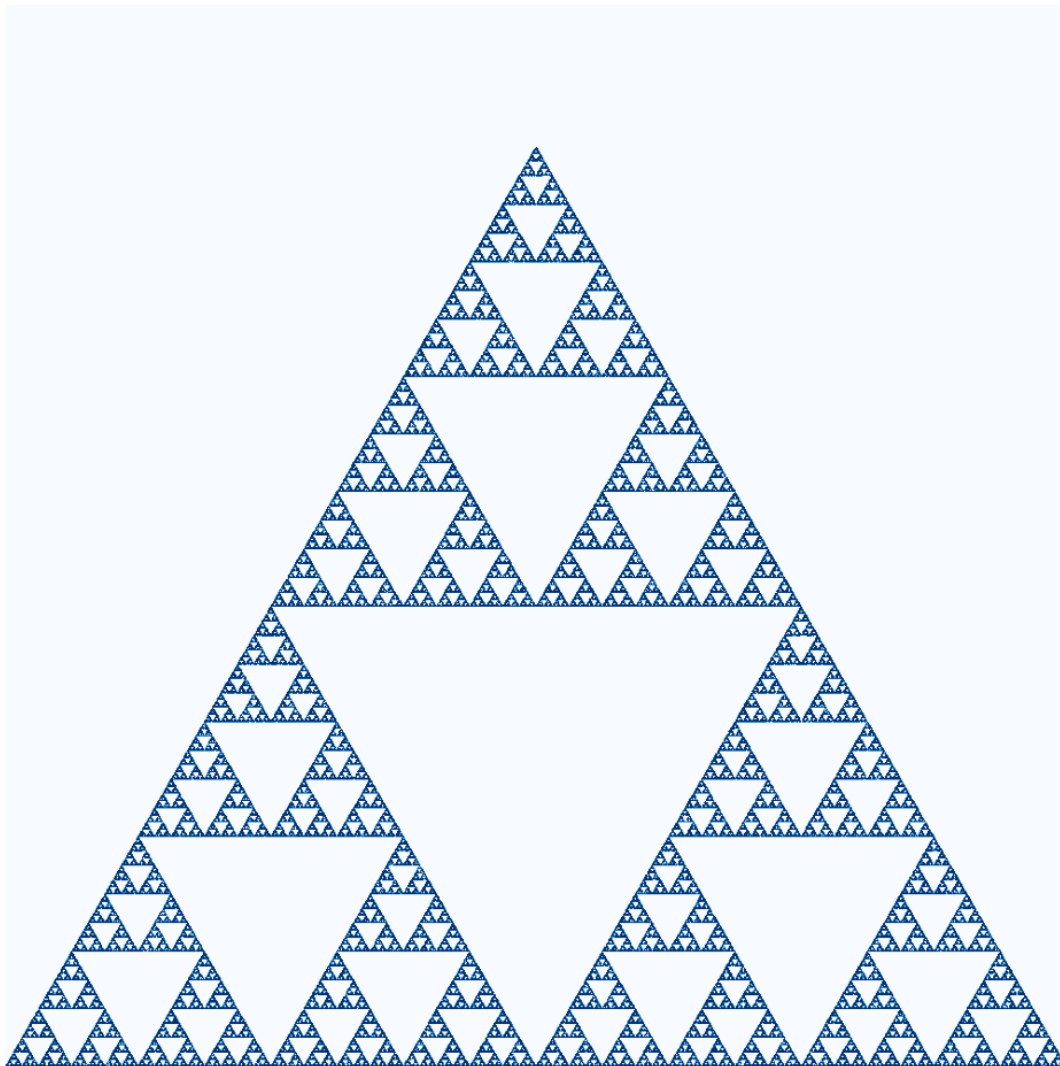
[23]: # Przeprowadzamy grę w chaos, której wynikiem
# będzie wykres trójkąta Sierpińskiego.
# Szerokość i wysokość rysunku
```

```
width = height = 1000
# Tworzymy zmienną, w której przechowamy wszystkie punkty otrzymane
# w wyniku gry w chaos
fern = np.zeros((width, height))
# bierzemy dowolny punkt startowy o współrzędnych x,y
x, y = 0, 0

# Następnie "num" razy losujemy kontrakcje z naszego iterowanego
↳ systemu funkcyjnego.
# Potem tworzymy nowy punkt jako wynik wylosowanej kontrakcji od
↳ poprzedniego punktu, przekształcamy i transponujemy.
for i in range(num):
    f = np.random.choice(IFS, p = [1/3, 1/3, 1/3]) # p-stwa muszą
    ↳ sumować się do 1
    x, y = f(x, y)
    cx, cy = int(x*width), int(y*height)
    fern[cy, cx] = 1 # transpozycja konieczna

# Po zakończeniu gry w chaos wizualizujemy nasz zbiór
fig, ax = plt.subplots(figsize = (12,12))
plt.imshow(fern[::-1, :], cmap = cm.Blues)
ax.axis('off')
plt.savefig('trójkąt_Sierpińskiego.png')
```



```
[24]: # Obliczamy wymiar fraktalny
# Wymiar Hausdorffa zbioru generowanego przez trójkąt Sierpińskiego:
# Przypomnijmy, że  $H(c) = c$ , czyli  $c$  jest atraktorem naszego IFS-u.
#  $H^S(c) = H^S(H(c)) = H^S(f_1[c] \cup f_2[c] \cup f_3[c]) =$ 
#  $= H^S(f_1[c]) + H^S(f_2[c]) + H^S(f_3[c]) =$ 
#  $= (1/2)^S * H^S(c) + (1/2)^S * H^S(c) + (1/2)^S * H^S(c)$ 
#  $H^S(c) = (1/2)^S * H^S(c) + (1/2)^S * H^S(c) + (1/2)^S * H^S(c)$ 
# Dzielimy otrzymane równanie przez  $H^S(c)$ 
#  $1 = (1/2)^S + (1/2)^S + (1/2)^S$ 
#  $1 = 3*(1/2)^S$ 
#  $1/3 = (1/2)^S \Rightarrow 1/3 = 1/2^S \Rightarrow 3 = 2^S \Rightarrow s = \log 3 / \log 2$ 
dim = log(3)/log(2)
```

```
print('Wymiar fraktalny zbioru generowanego przez Trójkąt Sierpińskiego:  
↪',dim)
```

Wymiar fraktalny zbioru generowanego przez Trójkąt Sierpińskiego:
1.5849625007211563